

Mot sunt og robust vann i Europa

EEA Miljøsignaler 2024

© Mario Grievink, Well with Nature / EEA

European Environment Agency

Disclaimer

This product has been translated for convenience purposes only using the services of the Centre of Translation for the bodies of the EU. While every effort has been made to ensure accuracy and completeness, we cannot guarantee it. Therefore, it should not be relied upon for legal or official purposes. The original English text should be considered the official version.

EEA Miljøsignaler 2024 – Mot sunt og robust vann i Europa

EEA Miljøsignaler 2024 beskriver i korte trekk hvilke utfordringer vi står overfor, og hvilke muligheter vi har for å forbedre tilstanden og robustheten til Europas vannforekomster. Rapporten inneholder artikler om natur, forurensning og klimaendringer, og den forteller en historie om hvordan Europa har forbedret kvaliteten på badevannet sitt. I tre intervjuer ser vi nærmere på arbeidet med å beskytte vannet i Østerrike, bærekraftig kjemikaliebruk og muligheten for å fjerne kjemisk forurensning fra vannet.

Europas vannforekomster er under press fra forurensning, overforbruk, forringelse av arters leveområder og økende konsekvenser av klimaendringer. Det haster å forbedre tilstanden og robustheten til Europas innsjøer, elver og grunnvann for å sikre god tilstand i vannmiljøet for mennesker og natur.

Leena Ylä-Mononen
EEAs administrerende direktør

Ved å prioritere vanneffektivitet, investere i bærekraftig infrastruktur og beskytte våre naturlige miljøer kan vi bygge et mer robust Europa.

[Les lederartikkel](#)

Miljøsignaler-artikler

[Sunne vannforekomster er avhengig av en sunn natur](#)
[Reduksjon av forurensning er avgjørende for bedre vannrobusthet](#)
[Ekstreme klimahendelser understreker behovet for bedre vannforvaltning](#)
[Europeisk badevann – en suksesshistorie om helse og velvære](#)

Og vi intervjuet ...

Dr. Sharon McGuinness

Intervju – Mot mer bærekraftige og tryggere kjemikalier

Monika Mörtz

Intervju – Trygging av vannmiljøets tilstand i Østerrike

Dr. Zongsu Wei

Intervju – Fjerne «evighetskjemikalier» fra drikkevannet

Miljøsignaler er en årlig, lettlest publikasjon som består av en serie korte artikler som ser nærmere på sentrale problemstillinger knyttet til miljø og klima. Nylige EEA Miljøsignaler-rapporter har sett på [helse og miljø](#) (2023), [bærekraft](#) (2022), [Europas natur](#) (2021) og [null forurensning](#) (2020).

Tilbakemeldinger og forslag?

Vi streber alltid etter å forbedre vårt innhold og arbeid. Del dine tilbakemeldinger om Miljøsignaler fra emne til innhold og stil ved å ta denne tre minutters spørreundersøkelsen. På forhånd takk.

Spørreundersøkelse om tilbakemeldinger

Sjekk ut våre informasjonssystemer om naturen

- **BISE – Biodiversity Information System for Europe:** den viktigste kilden til data og informasjon om biologisk mangfold i Europa
- **FISE – Forest Information System for Europe:** et inngangspunkt for deling av informasjon med skogsamfunnet om Europas skogmiljø, dets tilstand og utvikling.
- **Wise – Water Information System for Europe:** den europeiske informasjonsportalen for vanntema. Den inneholder ressurser om både ferskvann og marine miljøer.

WaterWise EU-kampanjen

Vannets kretsløp er brutt. Overforbruk, vannforurensning, dårlig vannforvaltning og klimaendringer legger et enormt press på vannsystemene våre, så nå er det på tide å handle.

For å fremme vannrobusthet og bærekraftig vannforvaltning i hele Europa har Europakommisjonens generaldirektorat for miljø lansert kampanjen #WaterWiseEU. Formålet er å stimulere til dialog om de mange vannutfordringene vi står overfor, og hvordan vi kan jobbe sammen for å håndtere dem.

Besøk Europakommisjonens [nettsted](#) for å bli med i kampanjen og finne ut mer.

Lederartikkel –Det er behov for sterke tiltak for å styrke Europas vannrobusthet

Vann er grunnleggende for liv, opprettholder økosystemer og støtter samfunnet med alt fra drikkevann til matproduksjon og energiproduksjon. Likevel er Europas ferskvannsressurser under stadig større press. Klimaendringer, forurensning og lite bærekraftig vannforvaltning forsterker vannmangelen, og utfordringene blir bare større og større. Det haster med tiltak for å sikre Europas vannressurser og gjøre vannressursene robuste.

Leena Ylä-Mononen
EEAs administrerende direktør

I år fullførte Det europeiske miljøbyrået (EEA) sin største vurdering av tilstanden til Europas vann. Vurderingen viser at målet om å oppnå god tilstand for europeiske vannforekomster fortsatt ikke er oppfylt. Per 2021 var det bare 37 % av Europas overflatevann som oppfylte målet om god økologisk tilstand, og det var bare 29 % som oppnådde god kjemisk tilstand.

Her pågår det et fortløpende arbeid, men forurensning, særlig fra landbruk og energiproduksjon, er en hemske. Disse sektorene tilbyr viktige samfunnstjenester, men vi må finne ut hvordan vi kan redusere den påvirkningen de har på vannkvaliteten.

Det finnes også positive muligheter og eksempler. Teknologiske fremskritt og endret landbrukspraksis kan bidra til å redusere vannforurensningen og samtidig opprettholde produktiviteten. Avkarboniseringen av Europas energiproduksjon fortsetter, noe som reduserer utslipp av forurensende stoffer.

Også når det gjelder vann, har det skjedd store fremskritt på ett bestemt område. I løpet av de siste tiårene har Europa forbedret kvaliteten på badevannet betydelig. I fjor ble 85 % av badevannet i EU vurdert som utmerket, og 96 % oppfylte EUs minstekrav til kvalitet.

Vannrobusthet avgjørende for å håndtere utfordringer

Likevel peker både vår vurdering av vannets tilstand og en tidligere analyse av Europas klimarisiko i samme, urovekkende retning. Klimaendringene gjør vannforvaltningen mer utfordrende enn noensinne. Stigende temperaturer, skiftende

nedbørsmønstre og ekstremværhendelser legger et press på vannressursene vi aldri før har sett.

Vannmangel eller flom rammer allerede 30 % av Europas befolkning hvert år, og dette er en tendens som kommer til å øke etter hvert som klimaendringene blir mer intense. Over hele Europa har skiftende nedbørsmønstre ført til både hyppigere tørke og mer intense nedbørshendelser og flom.

Våre eksisterende systemer er dårlig tilpasset for å takle disse raske endringene, og de truer både vannressursene og helsen til mennesker og natur. Etter hvert som ekstremvær blir mer vanlig, må også vår vannforvaltning tilpasse seg. Vi trenger sterke tiltak for å beskytte lokalsamfunn og bevare våre naturlige vannmiljøer.

For å forbedre vannrobustheten må vi fokusere på å redusere vannforbruket og øke effektiviteten. Dette innebærer blant annet å redusere vannlekkasjer, investere i vanneffektiv teknologi og øke gjenbruket av vann. I tillegg kan en utvidelse av bruken av naturbaserte løsninger, for eksempel gjenopprettelse av våtmarker og økning av grønn infrastruktur, forbedre vannets naturlige evne til å holde tilbake vann, redusere flomrisikoen og gjenopprette det biologiske mangfoldet.

Vi må også styrke våre data- og overvåkingssystemer. Rettidig, nøyaktig informasjon om vannmengde og tilstand er avgjørende for å ta velfunderte beslutninger og sikre rettferdig fordeling av vannressurser. En bedre forståelse av tilgangen til vann vil bidra til å balansere behovene til landbruket, industrien og miljøet.

Et felles ansvar

Bygging av vannrobusthet er et felles ansvar. EU og EUs medlemsstater, næringer, bønder og innbyggere må arbeide sammen for å redusere vannforbruket, begrense forurensningen og beskytte ferskvannøkosystemene. Det europeiske miljøbyrået vil fortsette å levere data og utvikle kunnskap for beslutningstakere, som grunnlag for å møte disse utfordringene.

Ved å prioritere vanneffektivitet, investere i bærekraftig infrastruktur og beskytte våre naturlige miljøer kan vi bygge et mer robust Europa. Vannrobusthet handler ikke bare om å sikre forsyningen, men også om å beskytte økosystemene, forbedre helsen i lokalsamfunnene våre og sikre en bærekraftig framtid for alle europeere.

Sunne vannforekomster er avhengig av en sunn natur

Vannforekomstenes helse er nært knyttet til naturens helse. Begge spiller en viktig rolle i våre liv og for miljøet, og de gir mat og leveområder for millioner av arter. Dessverre står mange økosystemer og vannforekomster i Europa overfor en usikker framtid på grunn av forurensning og lite bærekraftig bruk av naturressurser. Det haster med tiltak for å gjenopprette innsjøer, elver og kystvann og fremme en sunn natur.

Tilstanden til naturen og vannforekomstene i Europa må bli bedre

Vår bruk av begrensede ferskvannsressurser, særlig grunnvann, er en større trussel mot Europas vannforsyning enn noen gang før. Problemet forsterkes av våre ofte ineffektive metoder for økonomisk produksjon og forbruk, vårt landbrukssystem som baserer seg på intensiv bruk av plantevernmidler og kunstgjødsel, og den fortsatte veksten i byene og transportnettene våre. Naturen, med sine innsjøer, elver og andre ferskvannsforekomster, er sterkt truet. Og konsekvensene av klimaendringene gjør situasjonen verre.

Ifølge de [nyeste dataene fra EEA](#) har de fleste beskyttede vannhabitater og vannlevende arter dårlig eller svak bevaringsstatus. Over hele Europa ser man en [bratt nedgang i antall vandrende ferskvannsfisk](#), som ål, stør og laks. Bestandene av amfibier, ferskvannsfisk og fugler som er avhengige av vannforekomster, er også i stadig nedgang.

37 %
av overflatevannet
har god eller bedre
økologisk tilstand

Århundrer med å bygge hindringer som broer og demninger for transport eller energiproduksjon har svekket den naturlige vannføringen og de fysiske egenskapene til mange europeiske elver, og det sperrer for passeringen av fisk. Flomvern kan

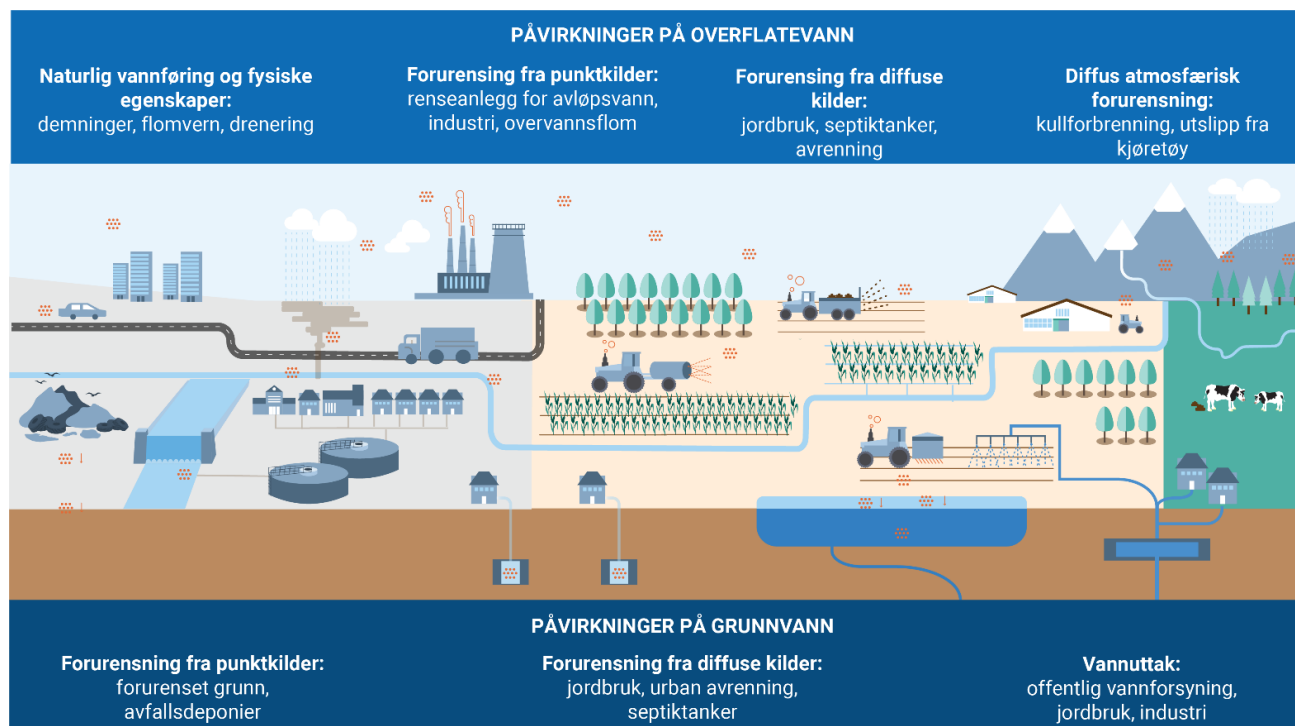
fragmentere flomutsatte områder og endre de naturlige hydrologiske syklusene. Dessuten er kloakk og avløpsvann en viktig kilde til vannforurensning.

Naturrestauring og klimatilpasning kan gi mange fordeler

EU-landene og EU har allerede innført en rekke politiske strategier og tiltak for å bekjempe forurensning og rydde opp i våre innsjøer, elver og kystvann. Disse føringene – deriblant [den europeiske grønne given](#), [vanndirektivet](#), standarder for rensing av avløpsvann og den nylig vedtatte [naturrestaureringsloven](#) – er avgjørende for å redusere forurensningen og bevare og restaurere vannforekomster.

For eksempel kombinerer mange land allerede naturrestauring med klimatilpasningsprosjekter som gagnar naturen og forbedrer vannmiljøets tilstand. Dette gjøres ved å bygge mindre nær elver eller i flommark og restaurere våtmarker, som kan fungere som kan holde tilbake vann under flom. Disse naturbaserte løsningene bidrar til å gjenopprette lokale økosystemer, samtidig som de beskytter mot ekstreme værforhold og skaper grøntområder for mennesker.

Press på vannmiljøet i henhold til EUs vanndirektiv

Hva vil være viktig i årene framover? Først og fremst må vi redusere vår bruk og overavhengighet av vannforsyning til industrien, i husholdningene og spesielt i jordbruket. For jordbruket finnes det muligheter til å utvikle avlinger som bruker vann mer effektivt og tåler tørke bedre, og forbedre vannlagringen i jordsmonnet. Sammen

med økende gjenbruk av vann kan slik innovasjon redusere avhengigheten av vanning.

Gamle demninger og andre unødvendige barrierer i og langs elver kan også fjernes for å restaurere den naturlige vannføringen. Dette vil forbedre tilstanden til lokale økosystemer, noe som kan restaurere lokale fiske- og fuglebestander. Å gi elvene plass til å bruke flommarken, og restaurere våtmarker og myr bør regnes som et viktig skritt for å restaurere sunne, biologisk mangfoldige ferskvannsøkosystemer. Dette vil sikre at økosystemene kan levere sine viktigste tjenester, som vann av god kvalitet, resirkulering av næringsstoffer, naturlig evne til tilbakeholdelse av vann og karbonlagring.

I husholdningene vil det også hjelpe å oppmuntre til vannsparing og lavere vannforbruk. Vannprising er også en viktig faktor som kan effektivisere vannforbruket, og inntektene kan brukes til å finansiere mer bærekraftige løsninger.

Vann og natur, i et nøtteskall

- Det står dårlig til med Europas mange forekomster av overflatevann. Ifølge [EEAs siste rapport om vanntilstanden](#) oppnådde bare 37 % av overflatevannet i Europa god eller svært god økologisk tilstand.
- Dette har hatt en negativ innvirkning på økosystemer og natur som er sterkt avhengig av disse vannforekomstene.
- De fleste beskyttede vannhabitater og vannlevende arter i EU har en dårlig eller svak bevaringsstatus.

Hva kan du gjøre?

- Ta velfunderte valg når du kjøper mat, varer og tjenester, og ta hensyn til deres vannfotavtrykk.
- Sett opp vanntønner i hagen for å samle og bruke regnvann. Reduser vannforbruket i huset ved å reparere lekkende kraner og toaletter, og installer mer effektive vannkraner og dusjhoder.
- Les hva dine lokale myndigheter gjør for å redusere forurensning, eller hvordan du kan hjelpe. De kan for eksempel ha pågående prosjekter for å restaurere våtmarker eller andre grøntområder i nærheten av elver og innsjøer.

Intervju – Trygging av vannmiljøets tilstand i Østerrike

Godt vannmiljø er noe mange østerrikere er stolte av. Fra flomforebygging til konkurrerende krav fra forskjellige brukere snakket vi om vannutfordringer og -forvaltning med Monika Mörth, direktør for vannforvaltning i det østerrikske departementet for jordbruk, skogbruk, regioner og vannforvaltning.

Hvordan er vannsituasjonen i Østerrike?

Østerrike ligger i hjertet av Europa og Alpene, med tilgang til både ferskvann og grunnvannskilder som kommer fra fjellene. Denne vannressursen er svært viktig for samfunnet og økonomien vår. Det er sentralt for drikkevannsforsyningen, jordbruket og energiforsyningen og for andre deler av økonomien, for eksempel turismen.

Monika Mörth

Direktør for vannforvaltning i det østerrikske departementet for jordbruk, skogbruk, regioner og vannforvaltning

Samlet sett er tilstanden til overflatevann og grunnvann i Østerrike svært god. Innsjøene våre er blant de beste i Europa når det gjelder badevannskvalitet, slik [EEA-rapporten viser](#). Vi står imidlertid også overfor en rekke utfordringer.

Hva er de viktigste utfordringene?

Som i andre europeiske land forårsaker menneskelig aktivitet forurensning i våre vannforekomster, blant annet nitrater, hormonforstyrrende stoffer, PFAS og andre stoffer. Tiltakene våre har en betydelig påvirkning på tilstanden til innsjøene og elvene våre. Og ekstremværhendelser som kraftig nedbør og tørkeperioder påvirker også tilgangen og kvaliteten på vannet vårt.

Hva slags tiltak iverksetter Østerrike for å håndtere slike utfordringer?

Østerrike har forpliktet seg til å investere langsiktig i vanninfrastruktur, med fokus på områder som kommunalt avløpsvann, drikkevannsforsyning og flomvern.

Vann er et problem som ikke kjenner grenser, og Østerrike samarbeider tett med alle nabolandene for å løse det. Østerrike har for eksempel samarbeidet med Sveits om flomvern på Rhinen i over 100 år. Vi samarbeider med partnerlandene våre på en lignende måte for å beskytte og bruke Donau på en bærekraftig måte. I år feiret vi 30-årsjubileet for [Den internasjonale kommisjonen for beskyttelse av Donau \(ICPDR\)](#).

Hvordan fungerer kampanjer for å øke bevisstheten i samfunnet?

Kampanjer er viktige i vår strategi for å beskytte og bevare våre vannressurser. Vannplattformene og -kampanjene våre er utformet for å engasjere bestemte målgrupper og lokalsamfunn, og de har vært en integrert del av kommunikasjonen vår i mer enn to tiår.

Å bygge tillit og oppnå målbare effekter krever tid og målrettede virkemidler. Det er derfor viktig å investere langsiktig i de relevante hovedkanalene og holde fokus på kommunikasjonsmålene.

Hva er nøkkelen til vellykket vannforvaltning?

Jeg vil si at dialog og samarbeid er nøkkelen til en integrert vannforvaltning. Tett samarbeid med relevante aktører på alle nivåer – både nasjonalt og regionalt – og i alle deler av økonomien er avgjørende. Dialog er også en viktig faktor for å lykkes. Det er viktig å koordinere de forskjellige aspektene og bruksbehovene på en mer effektiv måte.

Reduksjon av forurensning er avgjørende for bedre vannrobusthet

Pålitelig tilgang til tilstrekkelige mengder rent vann av god kvalitet er ikke lenger noe vi kan være garantert i Europa. En av hovedårsakene er forurensning som skader naturen, og som kan være helseskadelig for mennesker.

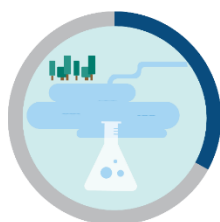
Flere trusler og negative konsekvenser

Den dårlige tilstanden til Europas mange elver, innsjøer, kystvann og grunnvannsforekomster er en utfordring i store deler av Europa. Et stort flertall av vannforekomstene klarer fortsatt ikke å oppfylle EUs minstemål for «god tilstand», ifølge den nyeste [EEA-rapporten](#) om vannets tilstand i Europa. Samtidig går ikke reduksjonen av vannforurensningen raskt nok.

Rapporten viser at de viktigste problemene som påvirker vannkvaliteten – både over og under bakken – er forurensning fra energiproduksjon som spres gjennom luften, og forurensning til land og vann fra jordbruket. Dessuten lider europeiske vannforekomster fortsatt av tidligere tiders forurensning: Noen stoffer, som kvikksølv og bromerte flammehemmere, kan bli værende i miljøet i svært lang tid.

Luftforurensning er en viktig årsak til at forurensende stoffer finner veien til Europas vann. Forurensende stoffer som frigjøres, for eksempel fra kraftproduksjon, industri og trafikk, kan senere komme tilbake med regn på bakken og ende opp i vannet.

Et annet særlig problem for europeiske vannforekomster er bruken av gjødsel og plantevernmidler i jordbruket. Stoffer som herbicider, fungicider eller insektmidler brukes til å beskytte avlinger mot skadedyr. Men fra åkre, hager, veikanter mv. kan disse stoffene komme ut i elver, bekker eller innsjøer i nærheten. De trekker også ned i jordsmonn og grunnvann.

29 %
av overflatevannet
har god kjemisk
tilstand

77 %
av grunnvannet har
god kjemisk tilstand

Overdreven bruk av plantevernmidler og næringsstoffer kan ha en negativ påvirkning på helsen til økosystemer, leveområder og arter som fisk eller fugler samt vår egen helse. Disse stoffene – som er ment å drepe uønsket ugress, insekter eller sopp – kan også skade dyrearter, forstyrre økosystemets funksjoner og forårsake kroniske sykdommer hos mennesker. Bruk av plantevernmidler kan også påvirke vår langsiktige matproduksjon ved å bidra til utvikling av plantevernmiddel-resistenteskadedyr, og ved å ha betydelige negative konsekvenser for pollinatorer og deres leveområder.

Andre skadelige stoffer i europeiske vannforekomster omfatter kvikksølv, bromerte flammehemmere og såkalte «evighetskjemikalier» som PFAS. Denne gruppen av kjemikalier er blitt brukt i alt fra brannskum og belegg i klebefrie stekepanner til møbler og ytterklær. Evighetskjemikalier kan ha alvorlige konsekvenser for menneskers helse.

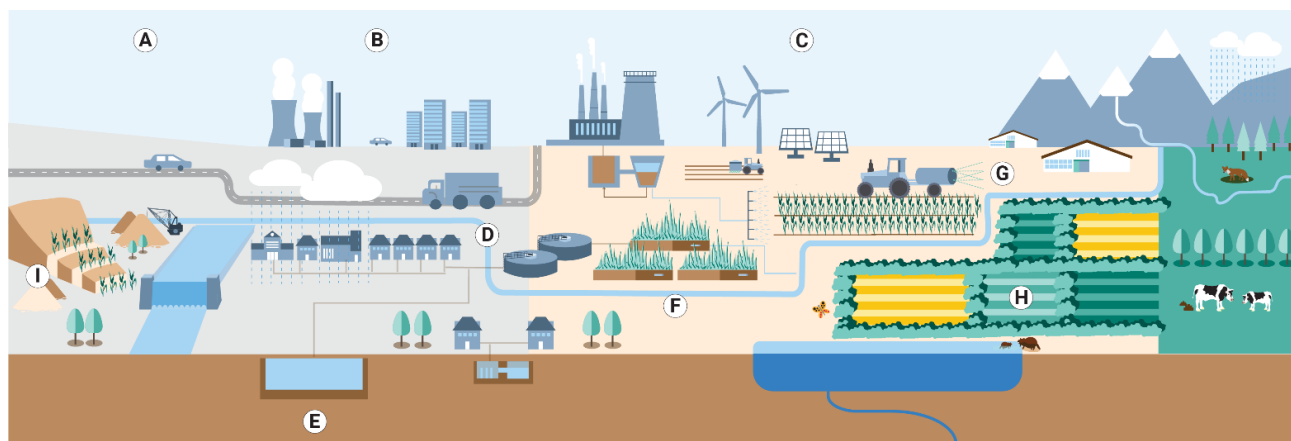
Hvordan redusere vannforurensning i Europa?

Et økende antall tiltak over hele Europa har som mål å hindre at forurensende stoffer kommer ut i vannet, og redusere de negative konsekvensene disse har.

EU-regelverk, for eksempel om rensing av avløpsvann fra byer og tettsteder, industriutslipp, nitrater og badevann, har allerede ført til en betydelig forbedring av miljøtilstanden i vann. [Vanndirektivet](#) fastsetter kvalitetsstandarder for god kjemisktilstand i vann som EUs medlemsstater må følge, mens [avløpsdirektivet](#) fastsetter regler for hvordan avløpsvann skal behandles.

EUs vannregelverk – for å beskytte den kjemiske og økologiske tilstanden i ferskvann og saltvann – [er blitt styrket gjennom den europeiske grønne given \(EGD\)](#). Dette omfatter [handlingsplanen for null forurensning](#) (Zero Pollution Action Plan), som skal redusere forurensningen i vann, jord og luft til nivåer som ikke lenger anses som skadelige for helse og økosystemer innen 2050. Viktige mål for nullforurensning av vann er målet om å redusere tap av næringsstoffer fra jordsmonn med 50 % og redusere bruken av og risikoen ved plantevernmidler med 50 % innen 2030.

Håndtering av forurensningsbelastning på europeiske vannforekomster

- Ⓐ Forebygg forurensning: bruk miljøvennlige alternativer til kjemikalier
- Ⓑ Reduser skadelige utslipp til luft
- Ⓒ Bruk renere energikilder
- Ⓓ Sikre at avløpsvann behandles effektivt ved hjelp av rensanlegg eller systemer for boliger uten tilknytning
- Ⓔ Lagre og behandle overvann for å redusere overløp
- Ⓕ Bruk naturbaserte løsninger, f.eks. fangdammer
- Ⓖ Balanser næringsstoffer og plantevernmidler med miljøvern
- Ⓗ Gå over til økologisk og bærekraftig jordbruk
- Ⓘ Behandle gruveavfall, og saner utslipp fra nedlagte gruver og forurenset grunn

For å nå disse målene må nasjonale myndigheter i hele EU handle i tråd med disse ambisjonene og håndheve eksisterende EU-regelverk. Jordbrukssektoren må også gå over til en mer bærekraftig drift, inkludert redusert bruk av plantevernmidler. EU-politikk om sikrere og mer bærekraftige kjemikalier på andre relaterte områder støtter slike tiltak.

Forurensning, vann og helse, i et nøtteskall

- Europas mange overflate- og grunnvann er fortsatt truet av forurensning, og det påvirker menneskers og naturens helse negativt. Bare 29 % av innsjøer, elver, deltaer og kystvann oppnådde «god» kjemisk tilstand i EEAs siste vurdering.
- EEAs vurdering av tilstanden i vannmiljøet identifiserer kulldrevet energiproduksjon og diffus forurensning fra jordbruket som to viktige kilder til vannforurensning.
- Endringer i jordbrukspraksis og bruk av ny teknologi kan bidra til at jordbruket bruker mindre vann og reduserer forurensningen.
- Energisparende tiltak og bruk av mer fornybar energi vil redusere forurensning fra fossilt brensel.

Hva kan du gjøre?

- Hvis du har en hage, kan du prøve å bruke alternative metoder for å bekjempe skadedyr, for eksempel planter som tiltrekker seg nyttedyr som mariehøner.
- Ikke skyll brukte medisiner og kjemikalier ned i vasken. Ta restprodukter til sertifiserte gjenbruksstasjoner, slik at de ikke havner i vannsystemet.
- Støtt miljøvennlig oppdrettspraksis ved å kjøpe frukt og grønt uten plantevernmidler, hvis det er mulig for deg.
- Finn ut hva din kommune gjør for å begrense utslipp av avløpsvann til miljøet, særlig i forbindelse med kraftige regnskyll som kan overbelaste kloakksystemene.

Intervju – Fjerne «evighetskemikalier» fra drikkevannet

Europeere kan nyte trygt drikkevann som er blitt rensset for sykdomsframkallende og andre forurensende stoffer. Men PFAS-stoffer i vann er en økende bekymring. Vi har intervjuet d. Zongsu Wei, førsteamanuensis og gruppeleder for Water Engineering Innovation Lab ved Aarhus Universitet i Danmark.

Er det trygt å drikke vann fra springen i Europa?

I EU-landene er det trygt å drikke vannet fra springen. Smaken kan variere mellom land fordi vannkildene er forskjellige, men vannet er trygt. I Danmark, der vi holder til, finnes det for eksempel grunnvann som er lett å samle opp og behandle. Vannet inneholder mye kalsium, noe som gjør det vanskelig for vannkokere og andre apparater, men det er trygt å drikke.

Dr. Zongsu Wei

Førsteamanuensis og gruppeleder for Water Engineering Innovation Lab ved Aarhus Universitet i Danmark

I andre deler av Europa kan de bruke vann fra elver, innsjøer eller til og med fra havet. Hvis vannet kommer fra elvene, må man behandle det mer intensivt og desinfisere det for å fjerne de sykdomsframkallende stoffene. Det kan påvirke smaken på vannet (det kan smake klor), men det betyr fortsatt at vannet er trygt å drikke.

Hva er den største trusselen når det gjelder drikkevann?

De globale utfordringene for drikkevann er sykdomsframkallende stoffer, eller bakterier, som er skadelige for menneskers helse. Dette er tilfellet for eksempel i mange afrikanske land, som ikke har sanitærsystemer for å fjerne sykdomsframkallende stoffer.

I Europa blir vannet behandlet for å fjerne sykdomsframkallende stoffer. Men trusler kan komme fra antibiotika i vannet – fra konsum eller fra husdyrhold. Disse antibiotikaene er skadelige for miljøet og kan føre til antimikrobielle resistente infeksjoner.

En annen stor, økende trussel er forurensning med PFAS, særlig når det gjelder drikkevannsbrønner som ligger nær brannstasjoner eller flyplasser. PFAS finnes i skummet som brukes til brannslukking, og kan dermed forurense overflatevann, grunnvann, elver og innsjøer som ligger i nærheten av der skummet er blitt brukt. For innbyggerne som bor i nærheten av disse stedene, kan vannet være farlig, siden de kan bli utsatt for høye nivåer av PFAS gjennom det.

Men PFAS finnes også i de fleste vannkilder fordi de brukes i en rekke produkter: på kjøkkenet, i teppebelegg, sofabelegg, i belegget på klærne dine og i beholdere til hentemat. PFAS er til og med blitt oppdaget i regn, støv og jordsmonn.

Er disse evighetskjemikaliene, som de kalles, farlige for mennesker?

Ja, det er de. Forskning har vist at de utgjør en helserisiko og kan forårsake sykdommer i skjoldbruskkjertelen, leverskader og til og med nyrekreft. Dette er spesielt skadelig for ufødte barn som eksponeres gjennom morens kosthold under svangerskapet, og det kan føre til utviklingsproblemer.

Siden disse stoffene samler seg i miljøet og i organismer, må vi finne måter å fjerne dem på.

Kan PFAS fjernes fra vann?

Det finnes to metoder: fjerning og nedbryting. For å fjerne PFAS fra vannet kan du bruke et enkelt filter for flasker, laget av karbon, for eksempel. Når man heller vannet gjennom filteret, blir PFAS-stoffene liggende igjen. Problemet er at når disse filtrene kastes, kan PFAS bli sluppet ut i miljøet igjen hvis det ikke gjøres på riktig måte.

Det er derfor den foretrukne metoden for å fjerne PFAS fra vann er nedbryting, dvs. tilintetgjøring av molekylerne. Dette kan oppnås ved å benytte høy temperatur eller høyt trykk, koke vannet (f.eks. i en dampgryte) eller brenne stoffene. Men disse metodene er svært energikrevende og lite miljøvennlige.

Det vi forsker på i laboratoriet vårt, er hvordan vi kan tilintetgjøre disse molekylerne ved omgivelsestemperaturer og -trykk ved hjelp av lys, elektrisitet eller ultralyd.

De fleste metodene klarer ikke å ødelegge PFAS-molekylerne fullstendig, og resultatet er giftige mellomprodukter. Dette er grunnen til at vi i laboratoriet vårt prøver å utvikle teknologi som kan bryte ned eller tilintetgjøre PFAS fullstendig.

Kan disse metodene brukes i stor skala?

Vi har foreløpig bevist at vi kan gjøre det i laboratoriet i liten skala. Nylig har vi begynt å jobbe med vannverksselskaper, som Aarhus vand og HOFOR, og prøver å oppskalere teknologien. Vi tror at vi om tre–fem år vil være i stand til å bruke disse metodene i den virkelige verden, ikke bare i laboratoriet. Det er mange forskningsmiljøer som ser på nedbryting av PFAS, men vi er trygge på våre metoder og vår teknologi.

Forskningsgruppen din ser også på bærekraftig bruk av vann i et bredere perspektiv. Hva kan du fortelle oss om dette?

Ved siden av klimaendringene er bærekraftig vannforsyning et av de største problemene vi står overfor. Vi trenger vann i hverdagen. Vann brukes ikke bare i

husholdningene, men også i industrien og jordbruket. Det må behandles før det føres inn igjen i vannsyklusen.

I lavinntektsland sendes for eksempel mye av avløpsvannet direkte ut i elvene. Dette er problemstillinger som ikke bare den enkelte, men EU, EU-landene og det internasjonale samfunn må ta på alvor.

Når det gjelder bruk av vann for grønn energi: Hvis man vil produsere grønt hydrogen, trenger man mye ultrarent vann. Det krever mye energi å rense grunnvann eller vann fra innsjøer eller havet. Og det må være mye vann. Så hvis vi bruker grunnvannet, vil det ikke være nok drikkevann til folk. Hvis man bruker sjøvann, vil det ta mye mer energi å rense det. For det første må man sørge for at folk har nok vann å drikke. Det er konkurrerende prioriteringer når vi ser på produksjonen av grønt drivstoff, og det avhenger av landets situasjon og vannressurser.

Intervju – Mot mer bærekraftige og tryggere kjemikalier

En av de største bekymringene for vannmiljøets tilstand i Europa er kjemisk forurensning. Det europeiske kjemikaliebyråets (ECHA) formål er å beskytte helsen og miljøet gjennom sitt arbeid for kjemikaliesikkerhet. Hvordan går de fram for å forebygge skader på grunn av kjemikalier? Vi intervjuet dr. Sharon McGuinness, ECHAs administrerende direktør.

Hva vet vi om kjemikalier i miljøet, spesielt i vannforekomster?

Kjemikalier er avgjørende for trivsel, helse, sikkerhet og komfort i det moderne samfunnet. Men i tillegg til disse positive fordelene kan kjemikalier ha farlige egenskaper som kan skade miljøet og menneskers helse.

Dr. Sharon McGuinness
ECHAs administrerende direktør

Kjemikalier i miljøet, særlig i vannet, utgjør en kompleks utfordring for menneskers og økosystemers helse. Mange farlige kjemikalier kan bli transportert lange avstander over vann og dessuten ende opp i næringskjeden, noe som påvirker miljø, dyr og mennesker.

Det er en alvorlig bekymring. En [nylig Eurobarometer-studie](#) viste at mer enn 80 % av EUs innbyggere er bekymret for virkningen av kjemikalier i hverdagsprodukter og på miljøet.

[ECHAs](#) arbeid i henhold til [EUs kjemikalieforordning, REACH](#), bidrar til å beskytte miljøet mot farlige kjemikalier. Vi bidrar også til regulering av kjemikalier i drikkevann og grunnvann samt i innsjøer, elver og havet.

Bør spesifikke kjemikalier gi grunn til bekymring, eller er problemet at det produseres mer av dem?

Risikoen forårsaket av kjemikalier avhenger av hvor farlige de er, og hvor mye mennesker eller miljøet blir utsatt for dem, så begge faktorene er viktige.

[En fersk rapport fra EEA og ECHA](#) viser at overgangen til tryggere og mer bærekraftige kjemikalier går framover på noen områder, mens den bare så vidt har kommet i gang på andre.

EU-data tyder på at produksjonen og forbruket av de mest skadelige kjemikaliene vokser langsommere enn det samlede markedet for dem. Det er økende press på industrien fra reguleringsmyndigheter, forbrukere og forsyningskjeder for å erstatte de mest skadelige stoffene med tryggere alternativer.

Hva gjør EU for å redusere skadevirkningene av kjemikalier?

EU har omfattende og beskyttende lover for kjemikalier, støttet av et avansert kunnskapsgrunnlag som ECHA forvalter.

Tiltak fra myndigheter og næringsliv har allerede bidratt til å begrense og kontrollere risikoen fra flere grupper av farlige kjemikalier. For eksempel har ECHA utarbeidet et forslag om å begrense [mikroplast i produkter](#). Denne restriksjonen er nå vedtatt, og den forventes å hindre utslipp av 500 000 tonn mikroplast i miljøet i løpet av en 20-årsperiode.

Et annet eksempel er vårt arbeid med [å begrense bruken av blyhagl til jakt i våtmarker](#), noe som vil redusere blyforurensning betydelig og hindre blyforgiftning av rundt 1 million vadefugler og svømmefugler hvert år.

Antallet industrikjemikalier som har vært i EU-myndighetenes søkelys, har generelt økt betraktelig siden 2010. Myndighetene i EU har i dag mye bedre kunnskap enn tidligere om de farlige egenskapene ved kjemikalier som omsettes i store volumer på EU-markedet.

Hvorfor er det vanskelig å regulere kjemikalier? Kan det gjøres enklere?

En forståelse av egenskapene og effektene av kjemikalier krever pålitelige data og grundig vitenskapelig vurdering som vi trenger for å forstå hvordan de påvirker mennesker og miljøet. Innhenting av pålitelige data er en lang og grundig vitenskapelig prosess.

ECHA spiller en aktiv rolle for å beskytte mennesker og miljøet i et raskere tempo. En måte å øke effektiviteten på er å vurdere kjemikalier i grupper. For eksempel omfatter en nylig restriksjon av kjemikalier i tatoveringsfarger og fast sminke 4000 forskjellige kjemikalier. Våre vitenskapelige komiteer jobber for tiden med et forslag om å begrense opptil 10 000 PFAS-kjemikalier.

Vi jobber også med nye tilnærminger for å samle inn data om kjemikaliers egenskaper mer effektivt og redusere behovet for å teste på dyr. Samarbeid med myndigheter, næringsliv og berørte parter er avgjørende for å komme videre på dette feltet.

Hvordan bidrar ECHA til dette arbeidet i EU?

Vi beskytter helsen og miljøet gjennom vårt arbeid for kjemisk sikkerhet. Arbeidet vi gjør, er alltid basert på vitenskap, samarbeid og kunnskap.

ECHA utarbeider uavhengige vitenskapelige og tekniske uttalelser og gjør bindende vedtak for å sikre at kjemikalieselskaper overholder EU-regelverket. Våre komiteer gir vitenskapelige råd om farer og risikoer ved kjemikalier, hvordan de påvirker samfunnet, og hvordan vi kan redusere risikoen.

Vi har den største databasen om kjemikalier i verden og bruker denne kunnskapen til å fremme kjemisk sikkerhet. Forskere, næringsliv og forbrukere kan dra nytte av disse dataene samt programvareformatene og verktøyene for å nyttiggjøre seg dem.

Det ligger et forslag på bordet om å utvide denne databasen ytterligere med mer informasjon om kjemikalier, deriblant humane bioovervåkingsdata. Vår framtidige plattform vil inneholde en fullstendig oversikt over studier om kjemikalier og vil fungere som et vitenskapelig grunnlag for kunnskapsbasert politikkutforming på kjemikalieområdet. Den innfører også et system for tidlig varsling og tiltak for nye kjemiske risikoer.

Et nylig eksempel på arbeidet vårt er å gjøre drikkevannet tryggere. ECHA har begynt å gjennomgå og vedlikeholde listene over kjemikalier som kan brukes i materialer som kommer i kontakt med drikkevann, fra vannkilden til springen.

Kunnskap om kjemikalier er kjernen i vårt arbeid. Sammen med EEA har vi jobbet med indikatorer for kjemikalier for å vurdere den kjemiske forurensningens årsaker og konsekvenser. Dataene viser at vi må framskynde overgangen til trygge og bærekraftige kjemikalier.

Tiltak fra myndigheter og næringsliv har bidratt til å begrense og kontrollere risikoen fra farlige kjemikalier. Men vi er nødt til å skaffe oss enda mer kunnskap om kjemikalier og iverksette risikohåndteringstiltak for enkelte grupper av kjemikalier for å beskytte mennesker og miljøet.

Ekstreme klimahendelser understreker behovet for bedre vannforvaltning

Klimaendringene utgjør en økende trussel mot Europas vannressurser og forsterker vannrelaterte risikoer. Dette har stor betydning for mennesker og økonomien. Klimarisiko påvirker både vannets tilstand og vannforsyningen for mennesker og miljøet. Ekstremværhendelser som hetebølger, tørke og flom påvirker mennesker og samfunnssystemer, vannforekomster og de naturlige og bygde økosystemene som er avhengige av dem. Mindre forurensning og redusert vannforbruk vil hjelpe Europa med å takle klimaendringene i framtiden.

Klimaendringene forsterker truslene mot vannet vårt

EEAs [europeiske klimarisikovurdering](#) viser at Europa er det kontinentet i verden som varmes opp raskest, og som opplever mer intens og hyppigere tørke og flom. Prognosene viser at den samlede årlige nedbøren vil synke i sørlige og noen vestlige regioner i Europa, noe som vil føre til mer vannmangel. Selv i områder der forventet nedbør vil holde seg stabil eller øke, kan det være mindre nedbør om sommeren, noe som reduserer vanntilgangen.

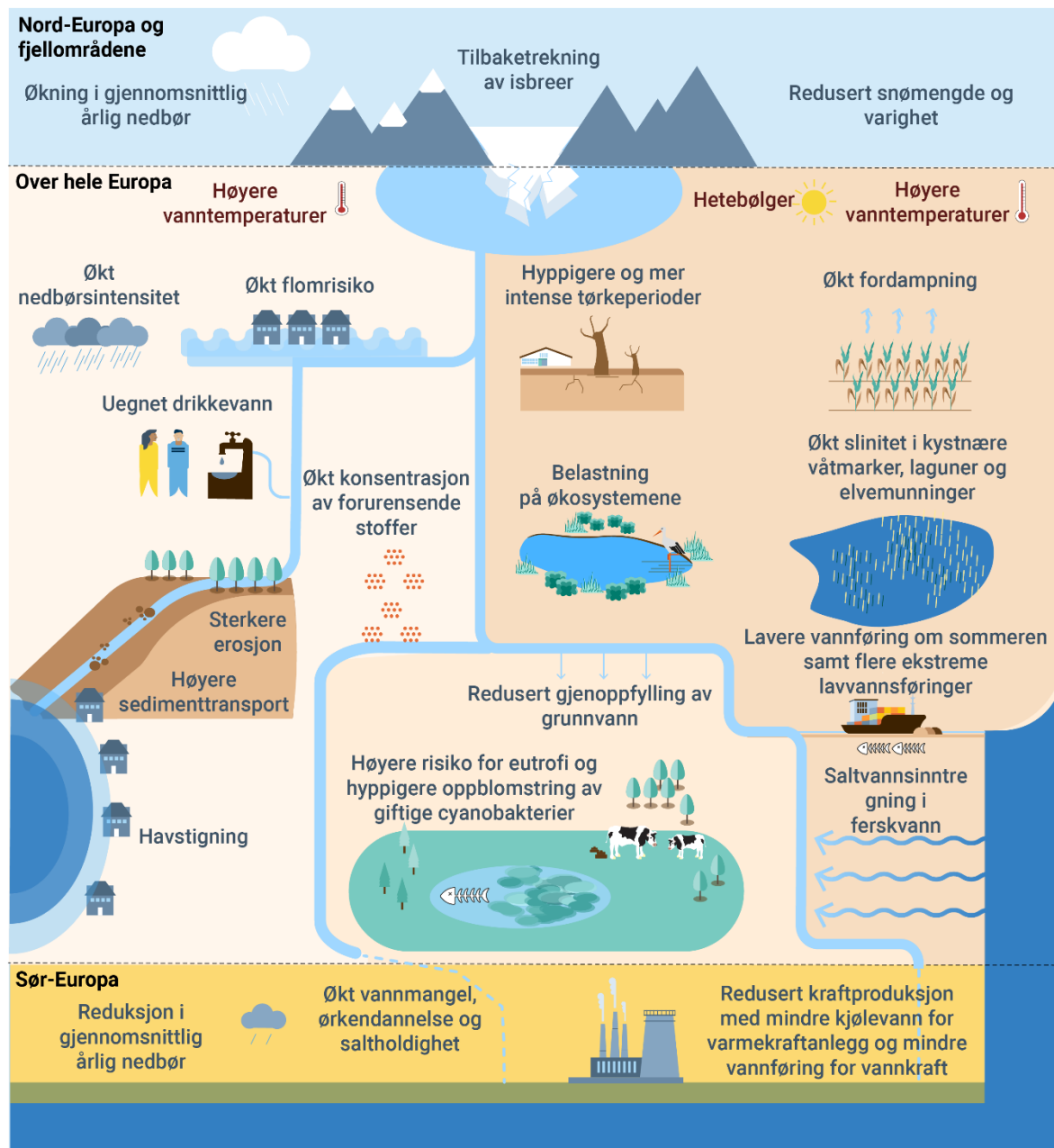

Dertil kommer den økende trusselen med kortvarige, intense flommer grunn av kraftig nedbør. De blir stadig vanligere og utgjør en umiddelbar trussel mot folks hjem og sikkerhet. Kraftig nedbør kan også påvirke grunnvannsnivået: Når det kommer for mye regn på én gang, kan ikke vannet trenge ned i bakken. I stedet renner det ut i elver eller overvannsledninger.

Vi har sett hvordan flom kan kreve menneskeliv og skade infrastruktur og økonomi. Flom kan også utgjøre en trussel mot selve vannforekomstene og potensielt forverre forurensningen i elver, innsjøer og kystvann. Dette skyldes at flomvann kan føre med seg ubehandlet kloakk eller annet avløpsvann samt forurensende stoffer fra industri og jordbruk, som plantevernmidler eller andre kjemikalier. Dette kan påvirke vannkvaliteten, spesielt gjennom bakterienivåer, så vel som helsen til fisk, fugler eller planter.

Slike forurensede vannforekomster er også en helsefare for folk som svømmer og bader i dem. Denne risikoen for badevannskvaliteten kan forventes å øke i takt med at klimaendringene fører til hyppigere ekstremnedbør.

Virkninger av klimaendringer på vann

Lengre perioder der det er tørt og tørke, vil bidra til lavere vannføring i elvene, redusert grunnvannsnivå og vannmangel. Dette kan i sin tur påvirke vannkvaliteten og øke risikoen for at det samler seg næringsstoffer og skjer en oppblomstring av skadelige alger. Hvis vannetterspørselen ikke justeres etter tilgangen, kan lavere nedbør også påvirke vannforsyningen til husholdninger og økonomisk virksomhet som jordbruk, industri, energiproduksjon og transport på elvene. Reduksjoner i isdekke, smelting av isbreer og mindre snø i fjellområder som tilfører vann til viktige europeiske elver som Rhinen, Donau eller Po, forverrer bare situasjonen.

Forbedring av vannrobustheten er et tema som prioriteres høyt i Europa.

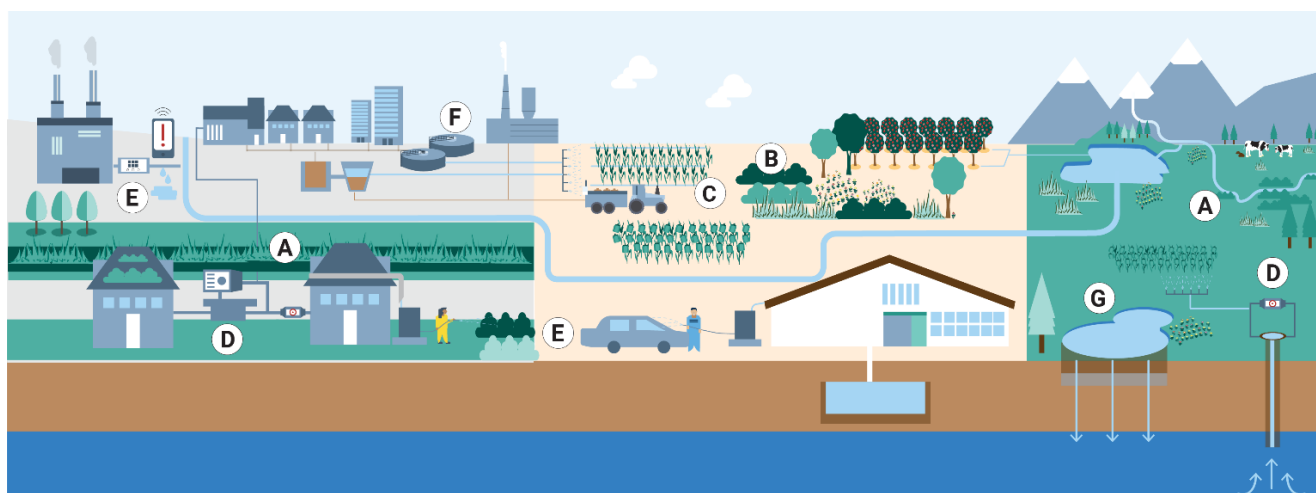
Håndtering av vannmangel og trusler mot vannmiljøets tilstand, blant annet i lys av de ytterligere utfordringene som følger av et klima i rask endring, vil være avgjørende for Europa i årene som kommer. I dag er vannforvaltningspraksisen i Europa ikke bærekraftig nok. De kan ikke håndtere den raske og omfattende endringen som klimaendringene medfører, og som truer vannressursene våre.

Nøkkelen til å lykkes er å øke vannrobustheten, slik at samfunnet vårt kan håndtere de komplekse utfordringene knyttet til vann. Dette innebærer å forbedre økosystemets helse og gjenopprette og opprettholde den naturlige vannsyklusen, for eksempel ved å jobbe med naturen, sli at vann trekker ned i bakken og fyller opp igjen grunnvannet. Det innebærer også å forbedre vanninfrastrukturen og vannforbruket for å begrense forurensning og lekkasjer, og øke gjenbruken av vann. Tilstanden til Europas vannforekomster må forbedres slik at de kan tåle ekstreme værforhold som kraftig nedbør og tørke.

Denne oppgaven støttes allerede av [politikk på mange områder i EU](#). De som fokuserer på vannforvaltning, tar sikte på å gjøre våre vannforekomster mer robuste og i stand til å støtte sektorer som er spesielt avhengige av vann, som jordbruk, energi og transport på elvene.

Bedre vannforvaltning er også viktig. Noen regioner i Europa vil oppleve mer konkurranse mellom sektorer som bruker vann, for eksempel industrien, jordbruket eller husholdningene. Bærekraftig vannforbruk sikrer også nok vann til økosystemer, slik at de kan spille sin rolle i vannsyklusen.

Håndtering av vannmangel, tørke og flomrisiko i Europa

- A** Tiltak for å styrke naturens evne til å holde tilbake vann : grønn infrastruktur, sumpmarker, restaurering av flomområder
- B** Bærekraftig jordbruk: restaurering av karbon i jordsmonnet som holder på vannet, kantsoner langs elvebredder, busker og trær
- C** Endring av avlinger til mindre vannkrevende arter
- D** Måling, kontroll med vannuttak og håndheving
- E** Vannsparing og reduksjon av etterspørsel: lekkasjekontroll, effektiv vannbruk, økonomiske insentiver
- F** Gjenbruk av vann, oppsamling av regnvann, avsalting ved bruk av bærekraftig energi og forebygging av saltforurensning
- G** Gjenoppfylling av grunnvann

Effektiv vannbruk vil være en viktig del av håndteringen av vannetterspørselen. I jordbruket er det allerede i gang et arbeid med å utvikle avlinger som trenger mindre vann, tåler mer tørke og kan lagre vann i jorda. Gjenbruk av vann kan redusere avhengigheten av nedbør og tradisjonelle vannkilder for vanning. Å sette seg mål og treffe tiltak for å oppmuntre til vannsparing eller justere vannprisene for bedrifter og husholdninger kan også forbedre vannrobustheten.

Når det gjelder flom, kan bedre kunnskap om flomutsatte områder i byer eller flomrisikoområder på landsbygda bidra til å redusere skadene på eiendom og risikoen for menneskeliv. Systemer for tidlig varsling kan også bidra til å redde liv. Bedre arealforvaltning kan også bidra til å hindre at boliger og industrianlegg bygges i nærheten av elver, innsjøer eller kystområder som har betydelig flomrisiko.

Naturbaserte løsninger er allerede på plass i mange områder i Europa. For eksempel kan beskyttelse, forvaltning og restaurering av naturlige flomsoner langs elver redusere flommene. Disse områdene kan være til fordel for både lokale økosystemer og menneskers velvære ved å tilby ekstra grønne og blå steder for rekreasjon.

Ekstremvær og vannforvaltning, i et nøtteskall

- Klimaendringene legger stadig større press på både vanntilgangen og -tilstanden i Europa.
- Ekstremværehendelser som kraftig nedbør og tørke forventes å øke i årene som kommer. Kraftigere nedbør og tørke kan føre til mer forurensning i våre vannforekomster samt uholdbar bruk av eksisterende vannforsyninger over og under jorden.
- Europa må gjøre vannet sitt mer robust overfor klimaendringer og ekstremvær. På denne måten vil vannforekomstene kunne tåle ekstreme forhold og fortsette å være til nytte for mennesker og naturen.

Hva kan du gjøre?

- Bruk mindre vann hjemme ved for eksempel å reparere lekkende kraner og toaletter, ta kortere dusjer og gjøre bevisste og velfunderte forbruksvalg.
- Prøv å bruke mindre vann i aktiviteter utenfor huset. For eksempel kan du la være å vaske bilen med rennende vann, du kan samle regnvann til hagen, eller du kan dyrke planter som tåler mer tørke.
- Les om flomrisikoen i ditt område og lokale beredskapsplaner i tilfelle flom eller vannmangel. Registrer deg for å motta lokale varsler, slik at du kan bli informert om nødsituasjoner.

Europeisk badevann – en suksesshistorie om helse og velvære

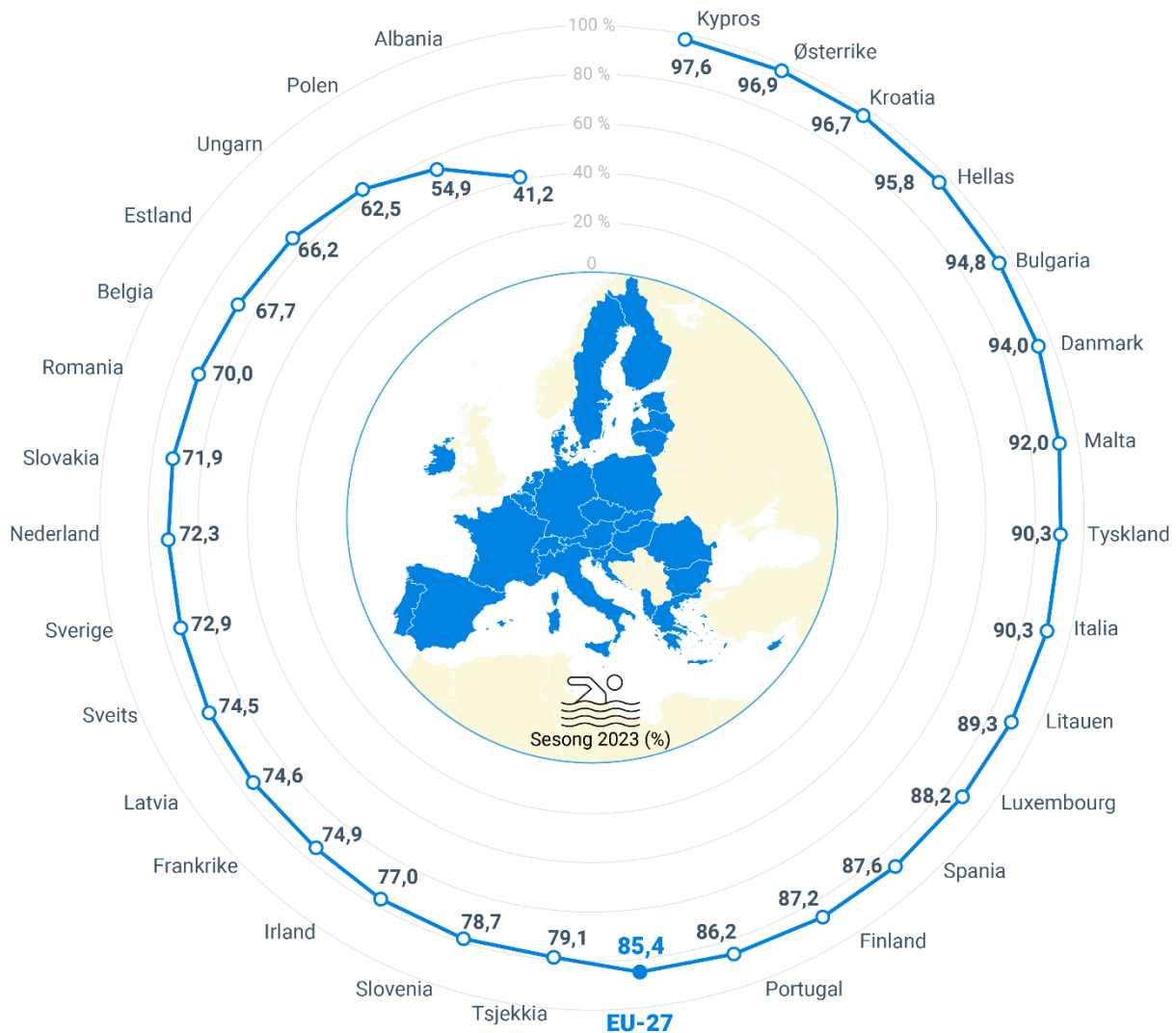
Det er en viktig oppgave å sørge for at badevannet i Europa er trygge for folks helse. Det er også en suksesshistorie i europeisk perspektiv: 96 % av de utpekte badevannene våre oppfyller terskelverdiene for sikkerhet. Det dukker imidlertid opp nye utfordringer – for det meste knyttet til klimaendringer.

Hvert år er Europas hav, sjøer og elver til glede for millioner av lokale og turister. Bading, trening og avslapping ved vannet er bra for både den psykiske og fysiske helsen. Dette gjør at rent og trygt badevann står høyt på prioriteringslisten. [Badevannsdirektivet \(BWD\)](#) er den viktigste lovgivningen om overvåking av vannkvaliteten. Dette innebærer blant annet å sjekke for skadelige bakterier som E. coli og intestinale enterokokker, som kan forårsake mageproblemer, øre- og øyeinfeksjoner og mer alvorlige infeksjonssykdommer.

En utvikling fra dårlig til utmerket

Siden EUs første badevannsdirektiv ble innført for snart 50 år siden, er kvaliteten på Europas badevann blitt kraftig forbedret. I den siste oppdateringen, som gjenspeiler data innsamlet i 2023, ble 85 % av badevannet i EU vurdert som utmerket, og 96 % ble ansett som trygt. Det oppfylte dermed EUs minstekrav til vannkvalitet. Kypros, Østerrike, Kroatia og Hellas fikk 95 % eller mer av sitt badevann vurdert som utmerket. I Østerrike, Belgia, Bulgaria, Malta, Luxembourg og Romania oppfylte alle badevann minstekravene til kvalitet.

Andel av badevann med utmerket kvalitet i europeiske land i 2023

Merknad

Vurderingen omfatter 22 081 badevann i Europa som ble rapportert til EEA for sesongen 2023 (vedlegg 1). I EU var det i alt 21 766 badevann. Bare 77 % av badevannet i Polen ble kvalitetsvurdert. En betydelig andel av disse vannforekomstene ble nylig identifisert, og komplette prøvesett, som ville gjort det mulig å foreta en vurdering i samsvar med BWD-kravene, var ikke tilgjengelige for klassifiseringen.

Denne forbedringen er ikke bare takket være badevannsdirektivet, men også et resultat av bedre rensing av avløpsvann fra byer og redusert forurensning i hele Europa.

For å klassifisere badevannet tar myndighetene regelmessig vannprøver før og under badesesongen for å sjekke for bakteriologisk forurensning. De klassifiserer deretter vannkvaliteten som utmerket, god, tilstrekkelig eller dårlig for en bestemt badesesong basert på disse testene, og på testene fra de tre foregående sesongene.

Nåværende og framtidige utfordringer

Tross alle framgangene ble 1,5 % av badevannene i EU fortsatt vurdert som dårlige. Innlandsvann har generelt lavere kvalitet enn kystvann. Ofte øker forurensningen etter kraftig regnvær, og kloakksystemene blir overbelastet, slik at urensset kloakk slippes ut i badevannet. Klimaendringer, med ekstreme værforhold som kraftig regn, stigende havnivå, høyere temperaturer og tørke, vil sannsynligvis forsterke problemene som påvirker badevannet. [Naturbaserte løsninger](#) kan imidlertid hjelpe: De kan være et kostnadseffektivt, miljøvennlig alternativ til diker og dammer.

Et annet økende problem er plastforurensning. Rundt 80 % av søppelet på europeiske strender er plast. Nedbrytingen av plastsøppel kan føre til potensiell helserisiko på grunn av mikroplast, selv om den fulle effekten av disse ørsmå partiklene fortsatt er ukjent. Europeisk og global innsats er nødvendig for å begrense og redusere plastforurensning.

Mot enda bedre badevannkvalitet

For å håndtere nåværende og framtidige utfordringer, og som en del av [handlingsplanen for null forurensning](#), [gjennomgås](#) badevannsdirektivet for potensielle oppdateringer. Det kan for eksempel være nødvendig å innføre nye overvåkingsparametere, slik at vurderingene av badevannskvaliteten blir mer nøyaktige.

Mens badevannsdirektivet fokuserer på å beskytte badegjester mot helserisiko, beskyttes det bredere vannmiljøet gjennom annen lovgivning. Dette omfatter direktivene om [rensing av urbant avløpsvann](#), [drikkevann](#), [nitrater](#), [flom](#), [vann](#) og [marin strategi](#) samt [direktivet om engangsplast](#). Sammen tar de sikte på å redusere forurensning, sette krav til vannkvalitet og sikre trygt drikkevann og flomvern.

Europeisk badevannkvalitet, i et nøtteskall:

- EUs badevannsdirektiv fastsetter standarder for overvåking av badevannskvaliteten i Europa. Man holder på å vurdere hvor effektivt direktivet er, og det kan bli oppdatert for å håndtere eksisterende og nye problemstillinger.
- 96 % av badevannet i EU oppfyller terskelverdiene for sikkerhet, mens 85 % av badevannet er vurdert som utmerket. Det er blitt registrert en betydelig forbedring i løpet av nesten 50 år.
- Utfordringer for badevannkvaliteten omfatter ekstremvær forsterket av klimaendringer og plastforurensning.

Hva kan du gjøre?

- Sjekk [EEAs kartvisning](#) for informasjon om badevann på rundt 22 000 steder i Europa.
- Sjekk landsspesifikk eller lokal informasjon i hvert [lands faktaark](#) og på [nasjonale eller regionale nettsteder](#).
- Sjekk skiltene på stranden. Lokale myndigheter kan noen ganger begrense bading på grunn av dårlig vannkvalitet eller andre farer for de badende.